

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése
Népjóléti Bizottság Elnökétől

Ikt. szám:36.248-3/2011.

Javaslat
szociális és gyermekvédelmi jogszabályok módosításához, megalkotásához kapcsolódó
javaslatok jóváhagyására

Tisztelt Közgyűlés!

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 139/2011. (VIII.25.) Öh. sz. határozatában felkérte a Népjóléti Bizottság Elnökét, hogy a Népjóléti Bizottsággal egyeztetve készítsen javaslatot a szociális és gyermekvédelmi ágazathoz kapcsolódó központi jogszabályok módosítására, különösen az ellátások természetbeni formában történő nyújtására és azt terjessze a Közgyűlés elé.

A Közgyűlés határozatában foglaltak végrehajtásával kapcsolatban - figyelembe véve a Népjóléti Bizottság tagjainak javaslatait - több megbeszélésre került sor az ágazatban érintett városi szakemberek bevonásával. A megbeszélésen egyeztetett, átbeszélt javaslatokat (pl.: a tartozás, a behajthatatlan követelés adós általi ledolgozásának lehetőségét, a gyermekvédelmi szakellátásból kikerült fiatal felnőttek szigorú utógondozását, az alapellátás humán erőforrásának megerősítését) a határozati javaslat melléklete tartalmazza. A javaslatokat nem a jelenleg hatályos ágazati jogszabályok konkrét módosításaként fogalmazzuk meg, hanem általánosságban, abból a célból, hogy azok a közeljövőben megalkotni tervezett új ágazati jogszabályok létrehozása során figyelembe vételre és szabályozásra kerüljenek.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az alábbi határozati javaslatot fogadja el.

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése megtárgyalta és egyet értett a Népjóléti Bizottság Elnöke által előterjesztett, a határozat mellékletét képező szociális és gyermekvédelmi ágazathoz kapcsolódó, különösen az ellátások természetbeni formában történő nyújtására vonatkozó javaslatokkal. A Közgyűlés felkéri a Polgármestert a javaslatok ágazati miniszter részére történő megküldésére.

Határidő: 2011. november 30.

Felelős: Székyné dr. Sztrémi Melinda polgármester

Salgótarján, 2011. október 11.

Dr. Bercsényi Lajos s.k.
elnök

Szociális és gyermekvédelmi jogszabályok módosításához, megalkotásához kapcsolódó javaslatok

1. **A jelenleg hatályos törvényekben szabályozott pénzübeli támogatások többségének természetbeni formában** (pl.: utalványok) **való nyújtásának szabályozása.** Az étkezési utalványok elfogadása során fokozott figyelmet kell fordítani, hogy az elfogadóhelyek dohány és alkoholtermékeket utalvány fejében ne adjanak ki, és amennyiben bebizonyosodik, hogy a kereskedő mégsem tartotta be ezt a szabályt, akkor az legyen szankcionálható. Ha az egészséges életmód bizonyítható, akkor az érintett kapja meg a segély teljes összegét, amennyiben azonban dohányzó, italozó életmódot folytat, akkor a segélynek csak egy részét. Az önmagában nem megfelelően gazdálkodó családok a segélyt csak utalvány formájában kapják meg.

Indokolás: A gyakorlatban tapasztalható, hogy a támogatások nem minden esetben arra a célra kerülnek felhasználásra, mint amire tekintettel a kérelmet benyújtották, gyakran dohányárut, illetve alkoholt vásárolnak belőle, ezért indokolt a támogatások célzottabb felhasználására vonatkozó intézkedések irányába lépéseket tenni.

2. Legyen lehetőség arra, hogy az önkormányzat hatáskörébe tartozó **tartozást, behajthatatlan követelést az adós ledolgozhassa** a köz érdekében.

Indokolás: A gyakorlatban az tapasztalható, hogy nagyon csekély a száma azon kintlévőségeknek, amiket az adóstól be lehet hajtani. Az adósok többsége alacsony jövedelemmel rendelkezik. Ezáltal elkerülhető lenne az adósságot adósságra halmozás, az adós érezné, hogy van tétje annak, ha nem rendezi kintlévőségeit és tényleges szankciója lenne a nem fizetésnek. A gyakorlatban tapasztaljuk, hogy a jogszabálykövető magatartás nem teljesítése esetén alkalmazott szankció (pl.: visszafizetésre kötelezés) nem éri el tényleges célját, vagyis a jövőbeni jogszabálykövető magatartás tanúsítását, hiszen az a behajthatatlanság miatt csak a papíron megjelenő szankció és nem tényleges.

3. A gyermekjóléti, gyermekvédelmi, valamint a szociális területen, különösen az alapellátásban a **humán erőforrást meg kell erősíteni**, annak érdekében, hogy a szakemberek, a segítők jobban oda tudjanak figyelni az érintett gyermekekre, családokra. A jól felkészült szociális munkások „családgondnokként” működnek. **Életvezetési szolgáltatás** kialakítása, amely alkalmas lenne arra, hogy visszavezesse az érintetteket a társadalomba.

Indokolás: Mind a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, mind a szociális, illetve egészségügyi ágazatban kiemelkedően fontos szerepe van a megelőzésnek. E három ágazat szorosan kapcsolódik egymáshoz, az ágazatok közti hatékony együttműködés nagyon fontos.

A gyakorlatban tapasztalható, hogy miközben a szülő kukázik a gyermeke is vele van, a gyermek ezt az életmódot látja példaként. Kérdésként vetődik fel, hogy hogyan szocializálódik e gyermek? Számukra a munka világa jövőképeikben nem létezik, feltételezhetően ugyanazt az életmódot fogják folytatni, mint szüleik, segélyekből fognak élni, nehéz körülmények között, rossz egészségi állapotban.

Sajnos az sem ritka, hogy gyermekkorúak, vagy 14-15 évesek válnak anyává, vagy a szülő még akkor is további gyermeket vállal, amikor már a korábban született gyermekei mind állami gondozásban élnek. Tulajdonképpen a gyermeket nem saját magának szüli, hanem az államnak, hisz az állam fogja felnevelni. A megelőzésnek, a felvilágosító munkának

kiemelkedően fontos a szerepe. Az ellátásokat igénylők nagy részénél a mindennapi életvitelben, ügyintézésben, pénzfelhasználásában hiányosságok tapasztalhatók, mely hiányosságok orvoslásában nyújtana segítséget az életvezetési szolgálat. Az ellátást igénybe vevő érezné, hogy odafigyelnek rá. Ezen szolgáltatásba történő bevonása különösen azon támogatásban részesülő személyeknek indokolt, akik a különböző szolgáltatók felé adósságokat adósságra halmoznak fel. Például Hollandiában működnek olyan szociális szolgáltatóházak, ahol az érintett minden héten személyesen találkozik a szociális segítójével, aki elbeszélget vele és megkérdezi, hogy az előző héten kapott támogatást mire költötte el, majd ezután kapja meg a következő heti támogatást.

4. A támogatásban részesülők többségének tudatában el kell ültetni **az öngondoskodás elvét**, hogy a segély nem „alanyi” joga jár, hanem az abban való részesülésért neki is tevőlegesen közre kell működni pl. művelje meg a kertjét, tartson tisztaságot az általa lakott ingatlanban, ne dohányozzon, italozzon. Ennek érdekében további szabályozások megalkotása célszerű. Indokolás: A gyakorlatban az tapasztalható, hogy a támogatásra jogosultak a támogatásokat alanyi joga járónak gondolják, generációk nőnek fel úgy, hogy a támogatások jelentik számukra a „jövedelmet” és az irányban - még ha lehetőségük is lenne rá - nem tesznek lépéseket, hogy munkába álljanak.

5. A támogatások **folyószámlára történő utalásának** törvényi szinten való kimondása. Indokolás: A segélyek postai úton történő kifizetéséhez kapcsolódó járulékos költségek önkormányzatunknál éves szinten 5-6 millió Ft-t jelentenek. Amennyiben ez a rendelkezés hatályba lépne, akkor mód lenne arra is, hogy ezen személyek - szolgáltatók felé, melyek egy része önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaság - fennálló hátralékai behajtásra kerülhetnének. Ezáltal is csökkenteni lehetne az önkormányzatok kintlévőségét is.

6. Fokozottan oda kell figyelni a **hajléktalan szállókon élők** szociális ellátórendszerből történő **kigondozására**, a társadalomba való visszailleszkedésük elősegítésére. A hajléktalan szállóknak olyan területen (pl.: külvárosi részen) való működtetése, amely alkalmas arra, hogy az ellátottak hasznos, értékteremtő munkát (pl. növénytermesztés, állattenyésztés) végezzenek.

Indokolás: A szállókról a társadalomba történő kigondozás céljából kiemelten fontos, hogy a talajt vesztett ember hasznosan töltse mindennapjait, olyan munkát végezzen, aminek van értéke, munkavégzése által hasznosnak érezze magát, hasznos, tevékeny része legyen a társadalomnak, ezáltal a nehéz helyzetéből lásson maga előtt kikutat.

7. A **gyermekvédelmi szakellátásból kikerült fiatal felnőttek szigorú utógondozása**, valamint annak jogszabályban történő szabályozása, hogy a szakellátás megszűnése után még évekig egyfajta „részleges gondnokság” alatt álljanak (pl.: az utógondozó engedélye legyen szükséges a pénzfelhasználás tekintetében). A mindennapi önálló életvitelhez életvezetési, gyakorlati segítséget kapjanak, önálló életük első szakaszában fokozott ellenőrzés, egyfajta „védőháló” alatt álljanak. Az önálló életvezetési támogatás (otthonteremtési támogatás) felhasználása fokozott odafigyelést igényel.

Indokolás: A gyakorlatban az tapasztalható, hogy a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek a mindennapokban az önálló életükben problémákba ütköznek, életvezetési gondokkal küszködnek. Gyakori eset, hogy bár az otthonteremtési támogatást felhasználták, de lakhatásuk hosszú távon nem kerül megoldásra és a gyermekvédelem rendszeréből kikerülve átkerülnek a szociális intézményrendszer igénybe vevői közé. Sok gyermekvédelmi szakellátásban felnőtt fiatal önálló életkezdeése nem sikerül és a hajléktalan szállókon éli mindennapjait.

8. *A rendőrséggel és más érintett szakemberekkel való hatékonyabb együttműködés szabályainak kidolgozása a **kallódó, randalírozó fiatalok** számának visszaszorítása érdekében* (pl.: este 10 óra után ne legyen kiskorú, különösen gyermek az utcán). ***Fiatalok számára egy értékekkel, célokkal bíró jövőkép*** megteremtése, a fiatalok jelenlegi céltalan jövőképeinek megváltoztatása.

Indoklás: Gyakori, hogy esténként fiatalok, gyakran gyermekek is szülői felügyelet nélkül kint bolyonganak és randalíroznak az utcákon gyakran ittas állapotban, a rendőrséggel és megfelelő szakemberekkel hatékonyabb együttműködésre van szükség nemcsak az esetek számának csökkentése, hanem a megelőzés érdekében is.

Generációk nőnek fel anélkül, hogy látták volna a szüleiket, nagyszüleiket reggel korán felkelni és dolgozni menni, nincs előttük semmilyen példa, ami bevezetné őket egy értékekkel bíró saját magáért és a közösségért is tenni akaró és tudó életbe. Ezen fiatalok többsége nem rendelkezik a jövőjére vonatkozó elképzelésekkel, céltalanul élnek mindennapjaikat, az előttük álló „példát” követve az állami juttatásokból, támogatásokból képzelik el felnőtt életüket. A különböző támogatási formákat alanyi jogon járónak gondolják, úgy gondolják, hogy nekik jogaik vannak, de kötelezettségeik nincsenek.

9. ***Az önkormányzatnak, illetve más támogatást nyújtó szervezetnek*** a döntések meghozatala során ***több joga*** legyen a támogatást kérelmezők, illetve abban részesülők megszürése érdekében. A támogatásokban valóban csak az arra rászorultak részesüljenek.

Indokolás: Fontos lenne, hogy pl.: a vagyoni helyzet vizsgálata során a kérelmező által lakott ingatlant is lehessen vizsgálni, vagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esetében a szülők iskolai végzettségét vizsgálni lehessen és ne a kérelmező nyilatkozata legyen a mérvadó.

10. ***Egységes definíciók*** (pl.: család, élettárs, különélés, egyedül élő) bevezetése az ellátórendszerekben, a családtámogatási, a szociális és a gyermekvédelmi törvényben.

Indoklás: A különböző ágazati jogszabályok eltérő definíciókat használnak, célszerű lenne ezeket egységesíteni.

11. A ***különböző*** (pl.: családtámogatási, szociális, gyermekvédelmi) ***támogatási formákat kezelő rendszerek összhangjának***, a társszervek részére - betekintés céljából - történő ***hozzáférhetőségének megteremtése***, és eltérés esetén jelzési kötelezettség előírása a másik szerv felé.

Indokolás: A gyakorlatban tapasztalható, hogy van olyan személy, aki a Magyar Államkincstártól egyedülállóként kapja a családi pótlékot, az önkormányzattól pedig családostként veszi igénybe az ellátást. A fenti javaslat alkalmazásával kiszűrhetők lennének az ellentmondások.